

CÁC TRƯỜNG ĐẠI HỌC VỚI NHIỆM VỤ ĐÀO TẠO NGUỒN NHÂN LỰC CÓ TRÌNH ĐỘ CAO ĐÁP ỨNG NHU CẦU CÔNG NGHIỆP HÓA - HIỆN ĐẠI HÓA CỦA TP. HỒ CHÍ MINH

PGS.TS. Võ Xuân Đàn ¹

Thành phố Hồ Chí Minh đã cùng cả nước phấn đấu thực hiện non nửa chặng đường mục tiêu tổng quát của chiến lược 10 năm (2001 - 2010) về phát triển kinh tế xã hội mà Đại hội đại biểu Toàn quốc lần thứ IX của Đảng Cộng sản Việt Nam đã đề ra là:

"Đưa nước ta ra khỏi tình trạng kém phát triển; nâng cao rõ rệt đời sống vật chất và văn hóa, tinh thần của nhân dân; tạo nền tảng để đến năm 2020 nước ta cơ bản trở thành một nước công nghiệp theo hướng hiện đại. Nguồn lực con người, năng lực kinh tế, quốc phòng, an ninh được tăng cường; thể chế kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa được hình thành về cơ bản; vị thế của nước ta trên thương trường quốc tế được nâng cao."[1]

Chặng đường còn lại của việc thực hiện mục tiêu chiến lược tổng quát này sẽ được xác định cụ thể tại Đại hội đại biểu Toàn quốc lần thứ X vào quý II năm 2006.

Trước mắt, các trường đại học, cao đẳng trên địa bàn TP.HCM có vị trí quan trọng là đào tạo và cung cấp nguồn nhân lực có trình độ cao cung cấp cho các thành phần kinh tế xã hội của thành phố để thực hiện Công nghiệp hóa - Hiện đại hóa.

Nguồn nhân lực có trình độ cao là nguồn lực quan trọng nhất của sự phát triển, đây là nhiệm vụ chính trị trong đào tạo của các Trường Đại học, Cao đẳng và cũng là đòi hỏi cấp bách, khách quan của sự nghiệp Công nghiệp hóa - Hiện đại hóa và cũng là nhân tố hàng đầu đảm bảo cho sự phát triển bền vững của Tp.HCM.

Tp. Hồ Chí Minh hiện nay có 40 Trường Đại học đơn ngành, đa ngành, có 25 Trường Cao đẳng đào tạo hàng trăm ngành nghề khác nhau với đội ngũ giáo sư, phó giáo sư, tiến sĩ và các nhà khoa học trực tiếp tham gia đào tạo khá hùng hậu, chỉ sau các trường đại học ở Thủ đô Hà Nội về số lượng nhưng không thua kém về chất lượng.

Dưới góc nhìn kinh tế, mạng lưới các trường đại học và cao đẳng ở Tp.HCM là một loại hình sản xuất đặc biệt vì nó sản xuất ra tri thức mới và nguồn nhân lực hàm chứa tri thức cao. Giáo dục đại học ở Tp.HCM hiện tại

---

¹ Trường Đại học Sư phạm Tp.HCM

cũng như trong tương lai là một bộ phận của kinh tế thị trường, nó cũng tuân theo những quy luật của kinh tế thị trường theo định hướng xã hội chủ nghĩa như quy luật cung cầu, quy luật giá trị, sản phẩm đào tạo có giá trị lâu dài trong sử dụng và hiệu quả của nó được nhân lên theo thời gian. Nếu các trường đại học, cao đẳng biết gắn với thị trường lao động và việc làm, với mục tiêu, nhiệm vụ phát triển kinh tế, xã hội của Tp.HCM và cả trong phạm vi vùng Nam Trung bộ và Nam bộ.

Với các xu hướng đổi mới như dân chủ hóa, xã hội hóa, đa dạng hóa các loại hình đào tạo đã tạo cho các trường đại học gắn chặt hơn với sự phát triển kinh tế xã hội của thành phố và khu vực phía Nam và sự nghiệp Công nghiệp hóa - Hiện đại hóa của đất nước nói chung, của thành phố Hồ Chí Minh nói riêng đặt ra những yêu cầu cao đối với nhiệm vụ đào tạo nguồn nhân lực cao với ba yếu tố: trình độ - năng lực, phẩm chất đạo đức và sức khỏe. Các trường Đại học tại thành phố Hồ Chí Minh đã và đang vươn lên đáp ứng ba yêu cầu này .

Về chất lượng đào tạo luôn được các trường Đại học chú ý nâng cao được đánh giá qua mức độ đạt được mục tiêu đào tạo đã đề ra đối với từng chương trình đào tạo, được thể hiện chính qua năng lực của người được đào tạo.

Về phẩm chất đạo đức của đội ngũ lao động có trình độ cao là sự hiểu biết về **chủ nghĩa Mac-Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh, sự giác ngộ về lý tưởng cách mạng, góp phần làm phồn vinh cho tổ quốc, gia đình với phương châm: Học để biết, để làm, để chung sống và để làm người.**

Để đảm bảo chất lượng đào tạo, trong thập kỉ qua, các nhà quản lý Đại học đã chú ý nhiều đến việc trang bị lại cơ sở vật chất, tạo nguồn tài chính, liên kết các Đại học trong và ngoài nước nhằm tạo điều kiện tốt nhất cho giáo dục đào tạo Đại học phát triển, đặc biệt là nâng cao chất lượng đào tạo và chất lượng giáo dục.

Trong thời gian tới để đáp ứng nhu cầu nguồn nhân lực có trình độ cao nhằm phục vụ sự nghiệp Công nghiệp hóa - Hiện đại hóa của Thành phố Hồ Chí Minh. Các trường đại học mà người đại diện là Hội đồng Đại học Thành phố Hồ Chí Minh phải có nội dung tư vấn khả thi để các trường Đại học trong phạm vi ngành nghề đào tạo của mình có thể đáp ứng ngày càng tốt hơn về yêu cầu đào tạo nhân lực có trình độ cao cho Thành phố. Cụ thể có thể là:

1. Tạo cho các Đại học nắm bắt được các loại nhu cầu của các ngành kinh tế - xã hội của thành phố có nhu cầu nhân lực trình độ cao ở những thời gian nhất định của sự nghiệp Công nghiệp hóa - Hiện đại hóa của Thành phố để các trường Đại học chủ động trong đào tạo nhằm đáp ứng nhu cầu của Thành phố cũng là nhu cầu chung của xã hội mà các trường Đại học phải phục vụ, đáp ứng.
2. Các trường Đại học qua thực tiễn đào tạo, qua thực tế vận động của nền kinh tế thị trường trên địa bàn Thành phố Hồ Chí Minh để có những đề xuất với Thành phố về nguồn nhân lực cao cần phải đào tạo với những nhu cầu khác nhau về qui mô, thời gian, về chất lượng sản phẩm đào tạo để Thành phố có sự

chỉ đạo hỗ trợ phù hợp với thực tiễn tiến hành Công nghiệp hóa - Hiện đại hóa của Thành phố Hồ Chí Minh trước mắt và lâu dài.

3. Có các nguồn nhân lực trình độ cao là một trong những điều kiện tiên quyết để thực hiện Công nghiệp hóa - Hiện đại hóa thành công, cho nên việc mở rộng quy mô đào tạo đại học ở Thành phố Hồ Chí Minh là một giải pháp chiến lược quan trọng cần được Thành phố đầu tư thỏa đáng, khẩn trương vì:

- Các sản phẩm kinh tế xã hội của thời kì Công nghiệp hóa - Hiện đại hóa có hàm lượng trí tuệ cao, do đó người chế tạo ra nó phải có trình độ tri thức và kỹ năng cao.
- Công nghiệp hóa, Hiện đại hóa Thành phố Hồ Chí Minh đang mở rộng giao lưu và hợp tác quốc tế trên những lĩnh vực kinh tế xã hội trong bối cảnh cạnh tranh đối đầu đòi hỏi trình độ dân trí khoa học kỹ thuật của Thành phố phải đạt một trình độ nhất định để đảm bảo liên kết giao lưu trong bình đẳng và tự hào dân tộc.
- Thành phố Hồ Chí Minh có nền kinh tế thị trường theo định hướng xã hội chủ nghĩa phát triển với số dân trên 7 triệu người nên nguồn lực xã hội cho đào tạo nguồn nhân lực cao được đáp ứng cao nhất và sản phẩm đào tạo ra phục vụ cho kinh tế xã hội của Thành phố lâu dài, hiệu quả được nhân lên theo thời gian.

4. Trước mắt cũng như lâu dài, để đảm bảo sản phẩm đặc biệt là nguồn nhân lực có trình độ cao được sử dụng tối đa, thành phố cần có cơ chế liên kết giữa ba nhà: nhà quản lý, nhà trường Đại học và nhà sử dụng. Đây là mối liên kết biện chứng nằm trong nguyên lý giáo dục cách mạng Việt Nam. Không thể có chỉ tiêu đứng ngoài nhu cầu thực tiễn, không thể có phương pháp đào tạo tách ly thực tế - sản xuất, kinh tế, xã hội do đó nhà sử dụng nên yêu cầu nhà quản lý cân đối và cơ sở đào tạo thực hiện, một sự gắn bó hữu cơ sản phẩm đào tạo ta sẽ có giá trị sử dụng cao những vấn đề mà hiện nay vướng mắc trong việc sử dụng lao động có trình độ được khái quát trong mấy cụm từ: "thiếu mà thừa", "thừa cục bộ", "thiếu tổng thể", mà nguyên nhân của nó không phải ở chất lượng đào tạo, ở kỹ thuật được trang bị, ở phẩm chất xã hội của người được đào tạo ở bậc đại học mà do thiếu sự liên kết, hợp tác giữa ba nhà (quản lý - đào tạo - sử dụng). Về vấn đề này nhóm phóng viên báo Sài Gòn Giải Phóng trong loại bài: "*nguồn nhân lực ở Thành phố Hồ Chí Minh: thừa cục bộ, thiếu tổng thể*" đã dẫn lời phát biểu của ông Chu Tấn Dũng² trao đổi với hai phóng viên Hồng Quân và Trần Toàn để lý giải như sau: "*Doanh nghiệp và cơ sở đào tạo cần tăng cường hợp tác và liên hệ với nhau về các nội dung: kế hoạch tuyển dụng, xây dựng chương trình đào tạo, cử chuyên gia từ doanh nghiệp tham gia đào tạo, chuyển giao công nghệ cho các trường, tạo môi trường thực tập thuận lợi cho sinh viên, xây dựng các phòng thí nghiệm, nghiên cứu tại các trường đại học, v.v.. Cần nghiên cứu từng loại mô hình đào tạo để các mô hình này kết hợp với nhau, đào tạo bổ sung cho nhau hướng tới thỏa mãn tiêu chuẩn tuyển dụng của*

---

² Giám đốc công ty phát triển Công viên phần mềm Quang Trung

doanh nghiệp." [2] Đây là điều thể hiện trong thực tiễn mà Nghị quyết Đại hội đại biểu Toàn quốc lần thứ IX Đảng Cộng sản Việt Nam đã chỉ ra "*khuyến khích mạnh mẽ các thành phần kinh tế đầu tư phát triển giáo dục ở tất cả các bậc học, đáp ứng nhu cầu đa dạng của xã hội.*" [3]

5. Để đáp ứng ngày càng cao nguồn nhân lực cho sự nghiệp Công nghiệp hóa-Hiện đại hóa của thành phố, các trường đại học ngoài việc nâng cao chất lượng đào tạo, mở rộng quy mô đào tạo, phải thấy được những bất cập trong nguồn lực có trình độ cao để khắc phục, để hoàn hảo hơn sản phẩm đặc biệt của nhà trường đại học ở các khâu: năng lực ngoại ngữ, kỹ năng thực hành, tình trạng mất cân đối giữa các ngành nghề đào tạo, chú ý đến quy luật cung - cầu, quy luật giá trị.

6. Ngoài các trường đại học trong thành phố cung cấp nguồn nhân lực có trình độ cao, thành phố cũng cần có chính sách đưa con em của thành phố đi đào tạo ở nước ngoài một cách căn cơ, tạo nguồn từ khi con em còn học ở bậc phổ thông và sau khi tốt nghiệp đại học có đầy đủ điều kiện thỏa mãn việc tuyển chọn thi cử ở trong nước và sự tuyển chọn của các đại học nước ngoài, đảm bảo thi là đỗ, chọn là trúng, không dừng ở chỉ tiêu 300 mà nhiều hơn thế nữa trong những chặng đường nối tiếp. Ngoài ra, Thành phố phối hợp cùng Bộ Giáo dục - Đào tạo và các trường đại học tạo điều kiện cho các nhà khoa học đầu đàn, các nhà khoa học trẻ đầy năng lực và triển vọng phát triển trong lĩnh vực khoa học mũi nhọn, đi tu nghiệp ở những nước có nền khoa học kỹ thuật phát triển cao ở khu vực và thế giới nhằm tạo bước đột phá trong đào tạo và nghiên cứu khoa học ngang tầm với quốc tế.

7. Các Trường đại học cũng tự nâng mình lên ngang tầm của thời đại, đáp ứng ngày càng cao yêu cầu của thành phố và cả nước về xây dựng đội ngũ, về đổi mới nội dung chương trình, về cải tiến phương pháp giảng dạy, đào tạo, giáo dục, về tuyển sinh, về cơ sở vật chất, về tài chính, tạo một bộ mặt mới cho Đại học cả nước mà Thành phố Hồ Chí Minh là đột phá khẩu.

8. Để đảm bảo cho các Đại học của Thành phố hoàn thành tốt nhiệm vụ trước mắt và lâu dài phục vụ sự nghiệp Công nghiệp hóa - Hiện đại hóa của thành phố, thành phố cần quan tâm cụ thể hơn nữa về quá trình phát triển của các đại học đặc biệt về tư tưởng, tình cảm, về điều kiện làm việc, về chế độ bảo vệ sức khỏe, môi trường hoạt động của lao động tạo chất xám.

Chú thích:

[1] Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ IX, NXB Chính trị Quốc gia, Hà Nội 2001, tr 159.

[2] Hồng Quân - Trần Toàn, Báo SGGP số 9771 ngày 08 tháng 9 năm 2004, tr 2.

[3] Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ IX, NXB Chính trị Quốc gia, Hà Nội, 2001, tr 204.